

SZENTES ÉS VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

<p>Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel. Előfizetési ár egy negyedévre 1 frt 25 kr., félévre 2 frt 50 kr.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: I. tized 265. szám, özv. Fried Józsefné urnó házában, hová a kéziratok címzendők.</p>	<p>Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.</p>
---	---	---

A felügyeleti jog.

Szentes város képviselőtestületének újralakítása alkalmából felvetődött szennyvesztőgátja tárgyában keletkezett, lapunk múlt számában közölt miniszteri rendelet érdekes tanulmányul szolgálhat minden emberre nézve, aki a városi és megyei közelet terén működni hivatott, avagy az ottani ügyek iránt érdeklődik.

Míg egyrésztől megtanítja a rendelet Szentes város polgármesterét, — aki a vármegye közgyűlésén büszkén vágta oda, hogy ő az ő törvénytudományával bárkivel szembe áll, — arra, hogy milyen rosszul tanulja meg a törvényt az olyan ember, aki annak pár százra menő paragrafusából csak három vagy négyet olvas el, s megtanítja a morális jogérzetű Sima Ferencet arra, hogy ő érthet ugyan mindenhez, de ahhoz, amit legjobban tudni vél, — a törvénytudományhoz, — csak annyit, amennyit hajdú a harangütéshez; addig másrésztől erős utasítást ad a vármegyének arra nézve, hogy a törvényben részére biztosított felügyeleti jogot kötelességszerűleg igyekezze gyakorolni, nehogy a törvénytudományban járatlan községi és városi kiskirályok túlkapásai lehetővé tegyék a szentesihez hasonló „törvénybe ütköző nagymérvű rendeltetéseket.”

Jól tudja mindenki, hogy a fent jelzett miniszteri rendeletnek az adott léte, hogy Szentes város morálisan érző képviselői elhatározták a második repulációs közgyűlésen, hogy a vármegyének azon határozatát, melylyel a városi közgyűlésnek az ujonnan alakítandó képviselőtestület választására vonatkozó intézkedéseit hivatalból megsemmisítette, mint az *autonóm jogkör* sértőt, megfélebbizték. — Ezen felebbezés folytán bocsátotta ki a miniszter rendeletét, amely azt mondja, hogy a vármegye felügyeleti jogát nem gyakorolhatja kellőleg, vagyis, hogy az autonómia közpönye alá húzódtó kiskirályok törvénytelen üzemeltetéseit megdönteni engedte s ebből keletkeztek a rendeltetések.

Mint tehát a dolog történetéből láthatjuk a városi képviselőtestület zsarukodással vádolja a vármegyét, a legfelsőbb fórum meg azt mondja, hogy nagyon lanyhán jár el a városi képviselőtestület szemben.

A miniszteri rendeletnek ezen kijelentése újmutatás arra nézve, hogy azon irány, melyet az alsóbb hatóságok az autonóm jognak gyakorlatában eddig elé követtek helytelen, mert a szabadoság felé tart; valamint újmutatás arra nézve, hogy a vármegyén követett eddigi gyakorlat, mely szerint az autonóm jogoknak a fentjelzett iránybani kiaknázását elnözte, sőt egyes felebbezett

esetekben saját határozatával is sanctionálta, — szintén helytelen: és most már kényszerít bennünket annak keresésére, hogy a törvény korlátain belül milyen eljárás követendő arra nézve, hogy a vármegye felügyeleti joga, amely kiegészítő része a községek és a városok autonóm joggyakorlásának, a legcél-szerűbb módon érvényesülhessen.

Megjegyezni kívánjuk itt, hogy a meynyiben a miniszteri rendelet specialisan a Szentes városi képviselőtestület alakítása és kiegészítése tárgyában gyakorlandó felügyeleti jogot érti: annál fogva mi is tisztán csak e tekintetben mondjuk el nézetünket s nem általános-ságban a vármegyei felügyeleti jogáról.

Az 1886. évi XXII. törvénycikk a rendezett tanácsú városok képviselőtestülete választott részének megalakítását a vármegye kötelességévé és jogává teszi, valamint az előjáráságnak választás utáni összeállítását is.

A képviselőtestület választott tagjai sorában netalán felmerülő hiányok pótlása iránt a törvény csak is a tekintetben intézkedik, hogy pótagokat is rendel választani, de arra nézve, hogy előforduló esetben, mely hatóság: a városi, avagy a választások vezetésére hivatott vármegyei hatóság és illetékes a pótag behívásának elrendelésére, nem foglal magában semminemű intézkedést, holott ezen időközi változások képezik éppen

TÁRSA.

Az utolsó magyar nóta.

(Rajz egy pusztuló magyar faluból.)
 Irta: Kardos Albert.
 (Folytatás.)

A kicsiny falu közepéről, a szalmafüdes házak közül magasan emelkedett ki a cserepes templom, a bádogos torony, melynek fénylő csillaga messzire hirdette, hogy ez egyházban Kálvin hívei buzgólkodnak. — A templom deszkakerítése bomladozó féiben volt, külső faláról is leomlott a vakolat, de annál jobban meglepett benseje, fehérre meszelt falával, tiszta padjaival, egyszerű szőszékével, az urasztalan lévő főhéher terítővel.

A szószékkel szemben az első padon ott ült az öreg János; előtte vastag, régi énekes-könyv, melyből egy közönséges vasárnapú dicséret dallamát hangoztatta. — Vallásos buzgóságában elmerülve, észre sem vette jöttnek, Az ének ajtósan, bánatosan visszahangzó hangjától meghatva, a templom közepén csendben megállottam, hogy ne zavarjam.

Fölöttem az asszonyok tarka, rácsózott karzata nyult ki; a festett dzsekről piros betűkben e verset olvastam le:

Gróf Toldi Zsigmond és kedves élte párja,
 Kinek áldott lelkét már holtteste várja.

Baronissa Bánfy Ráchel építői
 Voltak e templomnak így felemelői,
 Bánfy Ráchel végett ennek nem ébette.
 Áldott lelkét Jézus mert magához vette,
 Hanem az elmaradt Gróf mint kegyes ferje
 Azon volt, hogy celjek e várt véget erje.
 Egy híán ezer nyolczszázban végeztetett
 El és ugyanakkor fel is szenteltetett.

E soroktól jobbra a Lősonci Bánfi báró, a nagyszalontai és fekete batori Toldy gróf család címerét próbálta a vers szerény szerzője Ladislaus Paal, studiosus Nagyenyedi-nsis durva vonásokkal és meg durvabb festékekkel megörökíteni.

Elmerengtem a diák egyszerű szavain; egy más kor tűnt föl előttem, az előkelő osztály vallásos buzgalmával, áldozatra kész kegyeletével. Az elmúlt időkbé még inkább elvitt az utolsó két sor, melyet csak most vettem észre:

Ez helyiség régen magyarokból állott,
 Kiknek számmak már ma tíz gazdákra szállott.

Egy magyar falu szomorú története e száraz szavakban. S mennyivel szomorúbb még a jelen, mikor a tíz gazdákat is hiába keresem.

Merengésemből az ének megszűnése vert fel. Az öreg a dicséretet elvégezve felállt és merően a szószékre függeszté szemét. Hallgatásban ugy töltött el néhány percet, ajsai nem rebegtek imádságot, mintha a szószékéről a lelki pásztor prédikációja hangzanék feléje.

Pedig a katedrara évek óta nem lépett senki, a ki az igét hirdesse. Künyöklőjén azonban ott van a nyitott kapesos biblia, jobbról balról énekmutató tábla. Egyik az elebb énekel 153 közönséges dicséret 1—3 strófiáját jelzi, a másik a 79 zsoftár verseit, melyeket éppen most kezd rá erős hangon a jámbor hívő:

„Orkódbé, Uram, pogányok ultenek“

„Mindíg ezt énekli — sugja Jenő — könyv nélkül tudja.“ S valóban, az öreg ég felé emelt tekintettel hangoztatta a szent profeta e felségs éneket. Arcát az áhitat felmagasztosította s még Jenő barátomat is, a ki csak az imént mosolygott bárgyuságán, tisztelet fogta el.

A zsoftárral véget ért az egy szál emberből álló gyülekezet isteni tisztelete.

„Eljöttem megnézni a templomot, János“ szólított meg.

„Az isten áldja meg érte, inu! Ugye-bár szép? Láttá e már ott a kóruson a Toldy- meg Bánfy-család két gyönyörű címerét? Az a drága Zsigmond gróf, meg az áldott grófné egymaguk építették az egészét, az ő költségtől telt ki még az utolsó szindelyszeg is. Apám beszélte, hogy ő is ott nézte, mikor a grófné a legelső követ letette a fundamentomába. Halalos ágyán is sajnálta, hogy egy pedikációt sem hallgathatott benne. A gróf annál többet járta; minden esztendőn háromszor itt vett urvacsorát. Jámbor népek voltak azok a

magvát a felmerülhető törvénytelen-ségeknek, amint azt fényesen igazolja Szentes város képviselőtestületének rendetlen állapota is.

Az előjáráság sorában beállítható üresedésekre nézve már intézkedik a törvény a 84. §-ban, amennyiben kimondja, hogy a megürit állások épp oly módon töltendők be, mint a tiszt-újításoknál.

A törvény ezen rendelkezésének analogiája, valamint azon, a törvény inten-tiójából folyó következtetés alapján, hogy a városi képviselőtestület választott részének megalakítása a vármegye joga illetve kötelessége: önként folyik az, hogy a megalakított testületnek időköz-ileg szükséges kiegészítése, szintén az ő joga és kötelessége legyen már csak azért is, mert a megalakítás tényével megkezdett felügyeleti jog folytonossága csak így tartható fenn s mert annak kötelességszerű gyakorlatát — a mint a rendeltől is láthatjuk — a legfelsőbb hatóság szigorúan megköveteli.

Ezek alapján, nevezetk szerint, az lenne a leghelyesebb eljárás, hogy minden, a képviselők sorában beállított változás esetről-esetre bejelentessék a városi előjáráság által a vármegyénél, hol is a megürit választási iratok alapján elrendeltetnek az, hogy az üresedésbe jött képviselő helyre, melyik póttag hívandó be s ezen rendelkezés folytán úgy a választási iratoknál meglevő eredeti, mint a választási elnök által a törvény 49. §-a alapján közzétett képviselői névjegyzék kiigazítottak. Ilyen eljárást követve, biztosítva lenne a vármegye arra nézve, hogy a városi képviselőtestület épségben tartása nem lenne megzavarásnak kitéve a városi előjáráság illetéktelen beavatkozása által, valamint arra nézve is, hogy a szigorúan megkövetelt felügyeleti jog gyakorlatának folytonossága megszakítást nem szenvedne.

A városi képviselőválasztás ügyében Szentes város felebbezésére hozott mi-

niszteri rendeleteire, előző számban tett ígéretünkhöz képest visszatérünk azért, hogy annak a város határozatából meghagyott részével bővebben foglalkozzunk. Előző számban szövegről közöltük a min. rendelet idevágó részét, így tehát tudjuk azt is, hogy a rendelet illetéknép való intézkedése csak *feltételezések* nyugszik s előre van bocsátva, hogy tulajdonképeni határozat ez idő szerint hozható nem is volna, mert a választók száma fel nem terjesztetvén, a kerületek alakításának törvényessége meg nem bírható. Végérvényes határozatnak ez tehát egyáltalán nem tekiuthető s így maga a miniszteri rendelet mintegy megengedi, hogy további megbeszélés tárgyát képezhesse.

A miniszteri rendelet ezen részében egy tévedést, illetőleg félreértést konstatál banni és ez az, hogy a miniszteri rendelet a vármegye határozatát olyképp értelmezte, mintha annak célja az akarna lenni, hogy az eddigi 10 választókerület, csak két egymáshoz közelfekvő helyre redukáltassék, holott a vármegyei közgyűlés a 10 választókerület alakításának kérdését nem érinti, mert a választók számához képest a választókerületek száma csakugyan 10-ben állapítandó meg a törvény intézkedése folytán, hanem a községi törvény 47. §-a intézkedéséhez képest ezen 10 választókerületben megjelentő szavazás eszközlését akarta, két egymáshoz közelfekvő helyen végrehajtani, hogy így a választás vezetésével megbízott elnök és a mellé megválasztott négy bizalmi férfi kötelességében eljárasson s a választás szabályos eszközlését minél könnyebben megtehesse. És ez két egymáshoz közelfekvő helyen megtartandó választásnál sokkal inkább eszközlhető, mint 10 különböző és egymástól nagy távolságban lévő helyen. Nem lett azonban ezen intézkedés által kizárva az, hogy a választás azért választókerületenként ejtessék meg, mert ezen két egymáshoz közelfekvő helyen a 10 választókerülethez képest, 10 választást vezető kinevezése és alkalmazása mellett történt volna s így senki a kerületetől el nem vonatott s más választókerületben való szavazásra nem kényszerítettet volna.

S ha ez nem így hajtatik végre, nem tudjuk, hogy a város meglehetősen nagy területen 10 különböző, elszórtan kijelölt választási helyen, az az egyetlen egy elnök és az összes kerületekre nézve megválasztott 4 bizalmi férfi, hogy fog elegendő tehetni a törvény kívánalmainak s miután a választásvezető, elnöki teendőket nem gyakorolhat, mert csak a választás vezetésével lesz megbízható, ha a 10 különböző helyek valamelyikén elnökleg eldöntendő kérdés merül fel s az elnök éppen akkor ott nincs, a választást okvetlenül fel függeszteni addigra, míg az elnököt előszereznek, ki a felmerült vitás kérdésben döthet, a minék következménye aztán az lehet, hogy határozatlan megjelölt időponthoz lévén kötve a választás berekesztése, sok szavazó szavazati jogától elesnek, avagy a választás érvényessége és szabályossága ellenében sok felebbezés nyujtatnak be.

Igaz, hogy a községi törvény 35. §-a határozottan megmondja, hogy ha a választók száma a 600 at meghaladja, a választás választókerületenként eszközlendő, de a 47. §. intézkedésére tekintettel a választásnak egymáshoz közelfekvő két helyen megtejtése és eszközlésénél fogva, még egyáltalán nem lenne kizárva s annál kevésbé lehetetlenülte, hogy a választás ne választókerületenként történjék, mert azon a két egymáshoz közelfekvő helyen, a 10 választókerülethez képest 10 választástvezető alkalmaztatnak s mindegyik választástvezető csak az illető választókerületbe eső szavazótló fogadná el a szavazó cédulát s ezáltal a törvény azon célzatának — mint a miniszteri rendelet mondja — hogy a választás, a választóknak nagyobb létszámánál fogva lehetőleg megoszorva eszközlőttessék, — elég lenne téve.

Miután az 1871 ik évi községi törvény idevágó intézkedéseitől egészen eltérően intézkedik az 1886 ik évi községi törvény s miután a most említett miniszteri rendelet a város és a vármegye közt fentforgó nézeteltérést végérvényesen el nem dönti; ennél fogva leghelyesebbnek tartanánk, ha a kérdés teljes és végleges és minden kétséget

régi jó urak, nem mint a mostani uraság, a kiról azt se tudja az ember mifele valást tart. Egy pár cserépszindelyt kértem a nagyszücs Szamosi urtól, mikor utoljára erre utazott, azért is kiszólt; azóta pedig nagy kárt tett a szél a földében.

A deszkakerítést is mind jobban bontogtja az idő, meg az oláhgyermek se nagyon kimelkik.

Csak hogy az isten Ardi urat erre a vidékre hozta. Nincs ugyan a magyar valláson, de azért minden esztendőben megadja a két veke meszet, hogy tisztán tarthassam a templomnak legalább a belsejét; az úrasztalán lévő abrosz is az Ardainé ténsszony ajándéka. De azért csak szomorú az én életem, ifiúr. Nem nyugodt a lelkem, hogy esztendő óta nem vettem urvasorit. Már a legközelebbi sátoros ünnepe be kell menjek Szamosvárra.

De még ennél is inkább aggaszt egy szörnyű gondolat. Oláh szomszédaim már rég azást jjesztgetnek, hogy hiába örözm most olyan félve a magyar templomot, csak oláh templom lesz belőle. Ugye bár, ifiúr, az nem lehet! Azt mondják, hogy azért is nem építik föl beszerkájukat, mert úgy sem élhetek már soká. — Azt nem engedheti az isten! Míg én élek, addig tudom, nem jutnak bele! Itt a kulcs a kezemben; mindig magammal hordom; éjszaka is a nyakamba van kötve. — Ha pedig az isten elküldi utolsó órámat, akkor, temessék el velem, vagy dobják a Szamosba, hogy ma-

radjon örökre zárva a magyar templom ajtaja.

„Az öregot mind jobban elragadta a hév, szagotot hangon, de a vallásos meggyőződés erejétől, igazságától áthatva folytató beszédjét.

„Né fejlen jó ember — vigasztalám János — nem kerül idegenre a magyar templom. — Majd különböző ide még magyar, a kire reá maradjon Csak legyen bizalommal. Az isten áldja meg.”

„Minden jóval az ifiurat is.”
Biztatásomban magam hittem legkevésbé. A hol terebélyes őf a kipusztult, hogyan verhetne ott gyökeret újcsemete. Leverten tértem barátságom vissza. Ardi uram már rég bevégzé minden számadását, pipára gyujtott, engem pedig szivarral kínál meg.

Füstöt ergetve sokáig hallgattam, de végre is kiszakadt belőlem a keserűség.

„Bizony Ardi uram, csak vétek volt kivesszini hagyni ebből a faluból a magyarságot. Földesur, gazdatiszt, a környék intelligenciája mind magyar, van templom, van iskolaház s mind a mellett, ha ez a féltelgyelmű János meghal, csak hibből fogjuk hallani, hogy ezt a falut magyarok is látkák.”

„Pusztulunk, veszünk ücsémuram, — sóhajtá Ardi bátyám, — úgy van, mindenfelől szorongatnak bennünket. De engem ne okoljon ezért a faluért. Én megettem, a meynyi az én kevés tehétségemtől kiltet. — Az utolsó tanítóban öt évig tartogattam

a lelket, de végre is megszökött a jámbor, mert 40 pengő forintból meg Szamosváron sem lehet megélni, ha mindig mále-kenyere eszik is az ember. De mit is tudok én magam tenni, kinek se száva, se módja. Az urakra, a nagy urakra panaszojón ücsém. Ott van az én méltóságos Szamosi Ardi Szamosi Tamás uram, kikállott hazafi, a követelek között is talán első, a kormányval is jó lábon áll, harminc esztendő óta eszébe sem jutott, hogy csak feléje is nézzen a szülőfalujának. Az ifjabbik Szamosi, a huszárkapitány el-eljár szüretre, vadászatra, de neki mindegy, akár magyar, akár oláh tapossa a szőit, vagy hajtja a vadat; császár katonájának pedig egyik éppen úgy beválkik, mint a másik.”

„Miért nem fordulnak az udvarlakai báróhoz — szakítám félbe házigazdám — azt áldozó férfúnak mondják.”

„Ne is említse ücsémuram azt az áldozatot. Futtató paripán, agrón től nincs, ami érdekelje. — Atyja híres ember volt; Széchenyivel, Kossuthal együtt szerepelt a torradalom előtt Beszél a kormány ellen, a jobbágyok mellett, be is zárták érte, de a vidék magyarságáról gondoskodni szepen elfeledte. — Szerencséje, hogy még idejökörlna megboldogult, különben még megérte volna, hogy Udvarlakon se hall magyar szót.”

(Vége következik.)

elhárító eldönzése vegt a vármegye törvényhatósága, a tényállás részletes kifejtésével, felírta a tárgyban a belügyminiszteriumhoz.

A jótékonyág és szegényügyünk.

Segíteni a szűkölködőkön, gyámolítani az elhagyottakat, könyörölni az ügyefogyotoknál és istápolni az árvákat, ez: a *jótékonyág*, a jelen reális kor ideális eszméje, melyért egyaránt fölemeli szavát a társadalom minden rétegében az irgalmas szívekhez, hogy összeszedve a gazdagok tallérát és a szegények filléreit, elérje a magasztos, aszent célt, hogy ezzel is közelebb emelje magát az istenséghez: gyakorolja a könyörületességet, a jótékonyágot.

Jés a cél elérésére szövetezik a társadalom: egyenként és egyetemen, hogy ami könnyíti egy ember nem bír felzárítai, terülnje azt az egyetemes, a közös célra törekvő őszmunka. Együttáll versenyezve igyekszünk megközelíteni a célt. Minél több, minél szebb sikert elérni, minél több, minél nevesebb és önzetlenebb jótettünk tisztá öntudatát hordozni a kebelben: ez képezi a versengés tárgyát.

Szöveteznek a nők. Alkonnak egy új birodalmat: a jótékonyág birodalmát, melyben szeretettel, gyöngédséggel kormányoznak; hol az ő gyöngéden érző szívök vonzama által kipuhatóva a nyilvánosság elől felve rejtgetett sanarúságot, női tapintattal nyújtanak segítyt, elhárítva arról a könyöradományok még látszatát is.

Felhasználunk minden eszközt s megragadnak minden alkalmat a cél elérésére, mert itt a cél, az özvegyek, az árvák, a kisledek ügye, szentesíti az eszközöket.

Es míg az e téren való ténykedés a maga részére lekötí a társadalom figyelmét, erjét, addig ugyanaz — úgyszólván — megfellekzik egy más, a társadalomból szakított oszállyról: a koldúsokról. Heteenként kétszer, mikor utcáról-utára vonulnak alamiznát kunyorálni, pár pillanatra lekötik a szánalmat keltő alakok a járókelők figyelmét és részvétét, aztán ismét a feledés homályába merülnek. Ezekről megfellekzik mindenki, messze kikerülni őket. Nem rendeznek segélyezésükre nűkedvelői előadásokat, sem jótékonycéltú táncmulatságokat, mert hisz ezek ügyefogyottak, elnyomorodottak, akik sem a jelenben, sem a jövőben nem bírják megszolgálni a velük tett jókat. Elégnek tartja mindenki ez elzűllött alakok nyomorúságának orvoslására azt a nyakukba akasztott vörös pászét, mely megadja nekik a jogot, minden ház ajtaján belepni, hogy az Úr nevében alamiznát könyörögjenek, vagy ha szépszerével nem kapnak, hát kiereszkoljanak.

Nagy részében érszokos nép ezek a mi koldúsaink, akik egyes helyeken nem is könyöradományért jelennek meg, hanem a rendes járulékért és nem érik be azzal, amit az illető részükre ad, hanem azt keresik, hogy mi *dukál*. Pressiót gyakorolnak az adakozóra és zsarolnak, hogy minél több fillért összekuporgatva, minél többet ihassanak el a pillánkás butikokban.

Részben azonban indokolt e toladó e követelő fellépésük, mert mindenkitől elbágyatva, a társadalomból kiűlvé, szennyben és piszkokban fátengve, undort keltő betegségekben simlódve, minden emberiségert levetkőznek és állatúságra aljasulva egyedül a létfenntartás erő: őszötné működik bennük,

mely a szükségűtől kényszerítve nem válogat a tisztességes vagy tisztességtelen eszközök között.

Ezekkel szemben azután vannak tisztességes koldúsaink, akik áttalannak mégis illetén módon alamiznánért hazalni, hanem egyedül a város nyakú elösködnek. A tár sadalom nem lépett érdeklükben akcióba, hát felkarolja a város. Nem veszi őket oltalmába senki és semmiféle egyesület, tehát istápolja a város. Kioszt közöttük évenként 5000 frtot, hogy enyhítse a szükségűt és helyrehozza a társadalom hibáját — a teljes mellözletést. Gyakorolja maga és *kiszórolagos jogosultsággal* a jótékonyágot illetén módon Teljesíti köteleességét polgáraival szemben.

Es az eszme szép és nemes, kivitele azonban a jelen viszonyok között többé nem célravezető, nem helyes.

Akkor, amidőn a városnak egyesek adományozásából mintegy 8—10 ezer frtja kezeltek takarékbetétben a városi leteti pénztárnál, habár különböző címek alatt, melyeknek célja és rendeltetése egyaránt a szegények segélyezése, tehát akkor, amidőn rendelkezik egy kamatozó kapitalis felett, nem ez volna megoldása a szegényügynek. Mert végre is nem lehet célja a városnak azt a pénzt örökké kamatoztatni, nem pedig annyival is inkább, mert azt érintenie, azt házi szükségleteire felhasználnia ugysem szabad. E tőkét át kell adni rendeltetésének, tel kell használni a célra, melyre adományozva lett s amelylyel tartozik a város a jó részben már elhunyt adományozók kegyeletes emlékezetének is.

Építeni kell szegénymenházat.

Nyolc tizezer forint elegendő összeg arra, hogy, ha nem volna — egy telket vásároljon és azon építtessen a város. Itt még azonban nem szabad megállapodnia. Gazdaságot, illetve kertészetet kellene még berendeznie, mely a szegénymenházba meghűzódottak elemét is kiszolgálta. Művelnie kellene saját szegényeivel, amit pedig ezek nem képesek elvégezni, — némi áldozatok árán — fogadott munkásokkal és még sem fog fölemészteni a szegények segélyezése oly nagy összeget, melyet most a város évenként áldoz e célra, vagy ha igen, akkor sokkal célirányosabban lenne az felhasználva.

Mert ha közvetlenül tapasztaljuk minő fogásokkal játsza ki a szegények egy része — az álszegények — az ellenőrzésre hivatott közegekér, ha látjuk az epékzűb fiatal nőket, kik a város alamiznájából élnek, kiket csak a renyherég, a lustaság átal és tart vissza a munkától, lehetetlen, hogy a szegénymenház szükségességének eszméje föl ne merüljön.

Gyakorolni a jótékonyágot emberi köteleesség; de nem elég arra csak pénz áldozni, hanem szükséges azt celszerűen felhasználni, hogy minél sikerrevezetőbb legyen, hogy ezen áldozat árat aztán eredményt is bírjunk felmutatni.

Nagyon téved, ha valaki azt hiszi, hogy avval a havonként kiosztott 400—500 frt városi segélylyel csak egy szegény helyzetén is javitva van!

Korántsem!

Csak pillanatra enyhül a szükség ott, ahol valóban szükségét szenvednek; másrésze rögtön kocsnába viszi, elissza; a harmadik rész meg — mert van ilyen is — vagyonszájára gyarapítására fordítja.

Es mindezekben a város jóhiszeműségével való visszaéléseken, a nélkülözéseken

és elajjasodáson segítve volna egy szegénymenház létesítésével, mely egy jól kidolgozott rendszabályon fogna alapulni; mert a rest, dologháznak tekintené, a ki a város segélyére nincs utalva, az nem vehetné igénybe, mert készpénzt ugysem. kapna, állandó tartózkodási helyül pedig — kellő felügyelet gyakorlása mellett — kissé alkalmatlannak bizonyulna.

Igy aztán meg volna oldva az a kérdés, hogy hogyan lehet a jótékonyágot szegényeink helyzetének javítására celszerűen fordítani akkor, amidőn a társadalom megvonja tőlük a közvetlen segítyt és egyedül a város támogatására vannak utalva; ezzel mintegy fel volna rájuk hívva az érdeklődés, a közfgyelem, mely iránjuk a részvétet felkelteni és fokozni tudná elannyira, hogy belátva ez intézmény fenntartásának szükségességét még önkényes adakozással is hozzájárulna könynyíteni, az eddig egyedül a város vállaira súlyosodó terhen — a szegények segélyezésében.

L—.

Üdönsságok.

Szentes, 1890. június 15.

Egy hét.

Bizony-bizony alaposan kezdünk ketalakdni azon, vajjon júniusban vagyunk e?

Ilyen idő! Szeptemberben örülnék neki, de júniusban sehozyssem tetszik. Ilyenkor jó meleg kellene. Már a becsapott felöltők kedvéért is.

Azonban valamire mégis jó a hűvös idő. Például egy alaposan megbukott apellata elfogadására. A lehtëűt vörmesekkel, szépen harmóniál a hűvös idő.

Hanem azért e héten kiténtetés is ért bennünket. Nyertünk egy díjat a bécsi kiállításán, melylyel lefőtük Vásárhelyt, meg sok más várost is. Ilyenben kellene jeleskedni a városnak, nem pedig apellatákban és deputálásokban, melyek rendesen halva születnek.

Lovaink is szép furorét csináltak. Nem kell sajnálni a nagy diurnumokat, melyeket a gazdáknak adtak. Ez emelheti csak a gazdáknál a lötenyészésre való kedvet, nem pedig a csouka gazdasági egylet, mely még alighogy létezik, már is mi mindent nem akarna végezni.

Örvend a főváros. Elrombolják a citadellát, melytől oly nagyon féltek némelyek. Mintha olyan veszedelmes leik volna, mint amilyen csunya . . . még nem „volt.” Csak lesz „volt.” De hát, örüjének előre.

Az öröm nem lehet azonban háborítlan. Vele együtt jár a delegáció, melyen a hadügyminiszter eleve megvonja, hogy *szabott árat*. Alkudni nem lehet. Boldog az olyan kereskedő, aki teheti.

Mozog a millenium ügye. Van már vagy egy tuat terv, mely fölött döntenek. Csak ne legyen a dolog oly későn, hogy már a második ezerben leszünk. A tervekben és gyűlésekben nem hiszek, mert még nem volt bankett.

Jönnek! Tudniillik a színészek. Készítsük számunkra a bankókat, hisz ők azok, akik leginkább megérdemlik.

Egy van, ami jobban megérdemli es ez a delegálet. Megtartja elhalasztott hangversenyét, ha a nagy „bey”-nek nem tetszik is.

— **Városi közgyűlés.** Sarkady Nagy Mihály polgármester a város képviselőtestületét rendes közgyűlésre f. hó 16-án, d. e. 9 órára hívta egybe. Az ezen közgyűlésen tárgyalás alá kerülendő ügyek a következők: 1. A nmlgu magy. kir. belügyminiszteriumnak 35581—III. sz. a. kelt rendelete, a városi képviselőválasztás tárgyában. 2. Az 1889. évi köz-, letéti-, szegény-, megyei közmunkaváltás- és Dósai-alapítványi pénztári számadások felülvizsgálása. 3. A gimnáziumi bizottság előterjesztése és javaslata a városi VI. osztályú gimnáziumnak tovább fejlesztése, illetőleg VIII. osztályúvá kiegészítése tárgyában. 4. A városi iskolaszék előterjesztése a polgári leányiskola IV. osztályúvá fejlesztése tárgyában s az e tekintetben szükséges építkezések elrendelése, illetve a költségek és tervek jóváhagyása. 5. A gazdasági szakosztály jelentése, Szentes város közevetárvadój szedési szabályzat-tervezetének elfogadása iránt. 6. Zsilinszky Mihály főispán úr ömeltóságának felhívása a bécsi kiállításról a magyar Alföldre kiránduló külföldi gazdáknak fogadása iránt. 7. Polgármester előterjesztése a községi adófelkötvények lezárása iránt.

— **Külföldi vendégek.** Emeltettük már lapunkban, hogy a bécsi kiállításról a magyar alföldre kirándulást tervező külföldi gazdák városunkat is megfogják látogatni. E ciből mintegy 40-en e hó 20-án a reggeli vonattal érkeznek hozzánk. A vasutnál Szentes város hatósága fogja őket fogadni s villás reggeli után a társaság Derekegyháza megy, útközben megtekintvén egy pár kisebb gazdálkodást is a szentesi határban. A vendégeket ez utjokban Zsilinszky Mihály főispán, Sarkady Nagy Mihály polgármester és P e s s i n a Ede urad. tisztartó, mint Csongrádvármegye gazdasági előadója fogják kalauzolni. Innen aztán H. m.-vásárhelyre, honnan ismét Szegedre utaznak.

— **Visszaszopás.** A mi tisztelt kollégánk a „Szentesi Lap” a városi képviselőválasztás ügyében hozott belügyminiszteri rendelet leklüldése után, az abban foglaltakhoz képest szépségesen visszaszopja azt, amit a miniszteri rendelet meghozatala előtt oly lennen hangoztatott. — Miután felhoozt szerelmiből, a miniszter csak egyetlen esetet hagyott meg s ezt is csak arra tekintettel, hogy a választások hosszabb időre való elhalasztása törvénybe ütköznék; kapja-fogja magát s a f. évi 69 ik számban már azt mondja, hogy a felebbezés elhatározásánál főként a városi képviselőválasztás helyeinek megállapítása indította a városi képviselőtestületet, a törvényhatóság határozatának egyéb része, tekintetbe is alig jövő jelentéktelen ügyét képezte a városi közgyűlésnek. — Hát tiszteit kolléga, igen alkalmas lehet valakire azon sajtáság, hogy nagyon könnyen tudja megcsinálni a „Pálfordulását” és szót sem lehetne az ilyenről tenniük, ha amiket elmondott, egyszerűsind nyomatásban is nem közölte volna, mert hát azt mondja a latin közmondás: „verba volant, scripta manent”. — Azonban éppen ezen oknál fogva, mi csak azt mondjuk eljárására, hogy ha az ilyesmi megegyezik „morális jogérzékével” — ám tege, ezzel is csak a maga sajátos „morális jogérzétének” ad kifejezést, részünkről csak azt jegyezzük meg, hogy a mi jogérzetünk már ilyesmit meg nem engedne, s a következetességet mi másképp értelmezzük, mint azt odaát a kollégáéknl teszik.

— **Szentes város dicsősége.** A bécsi időleges mezőgazdasági és állatkiállításon Szentes város is képviselve volt. Most vesszük az értesítést, hogy Szentes város gazdaközönségének, a kiállításban résztvevő tagjai nem hiába fáradoztak, mert az általuk kiállított 8 darab ló közül 5 volt olyan, mely kitüntetésre érdemesített a bíráló bizottság által. Olyan jelentékeny hányad ez, a mely egyszerűről igazolva lótenyésztésünk jó úton haladását, másrésztől csak fokozni képes az elért siker fölött érzett örömdünet s biztatást nyújt a jövőre tekintettel. A szentesi gazdák közül *Sarkady Nagy János, Czokó Imre és Körti Sándor* ezüst éremmel jutalmazottak, *Szentes* város szünetlen ezüst érmert nyert kitüntetésül. A résztvevők ezen sikere, szolgáljon ösztönzésül többi gazdáinknak, Szentes városát ért eme kitüntetés pedig arra, hogy erejétől telhetőleg, az állattenyésztés terén is tegyen meg minden lehetőt.

— **Dalestély.** Mint előző számunkban jeleztük, a szentesi dal és zeneegylet f. hó 21-én, a nagyvendéglő termében saját hangjegytára javára dalestélyt rendez, melyen gróf *Vay Lajos, Nagy Sándor* és *Kristó Nagy Antal* urak működnek közre. Előbbi számunkban tehát tévesen lett gróf *Vay Lajos* né urólgy közreműködése jelezve, azt ezennel kiigazítjuk s közöljük a hangverseny műsorozatát: 1. *Szerenád.* Gróf *Zichy Gézáól.* Férfikarra zongora kísérettel, előadják: *Nagy Sándor* úr és a daiegylet. 2. *Szavalt.* *Kristó Nagy Antal* úr által. 3. *Bücsi.* *Szövege Bajzától.* Férfikarra szerző *Rieger György.* Előadja a daiegylet. 4. *Válogatott magyar dalok.* Zongorán előadja gróf *Vay Lajos* úr. 5. *Epilög.* *Szövege Váradt Antaltól.* Férfikarra szerző *Gaál Ferencz.* Előadja a daiegylet. 6. *Szavalt.* *Papp Lajos* egyleti tag által. 7. *Magyar király-induló.* *Huber Károlytól.* *Nagy Sándor* úr zongora kísérete mellett, énekli a daiegylet. A hangverseny kezdete esti 8 órakor. Belépti-díj személyenként 1 frt. A pártoló tagok részére a belépti-jegyek kézbesítetnek; a kik az egylet pártoló tagjai óhajtanak lenni, jelentkezhetnek az egyleti tagok bármelyikénél.

— **Sáskairítás.** Az alsó és felső csordajárásokon nagyon megsaporodott marokkói sáska áltása már hetek óta nagy erővel folyik. Közmunkaerő és a város által fogadott napzámások nap nap után, a városi tisztviselők felügyelete alatt teljesítik az irást s ezer literenként öldösk naponként. Ügylát-szik azonban, hogy sisifusi munkát végeznek, mert amennyit naponként kiirtanak, — mint értetlünk — helyette kétannyi kel, a mindinkább melegebbé való időjárás folytán. Mi ennek okát egyedül csak abban találjuk, hogy az ósszel a város, a miniszterileg előirt óvintézkedéseket nem kellő mértékben fogantositotta s különösen kevés gondot fordított a sáskapeték szedegetésére, s ennek következtében szaporodnak azok most napról napra.

— **Sport élet.** A sport férfiak ugyancsak meggyürköztek, hogy a maguk elé tűzött célt elérjék. Működésük pillanatra sem szünetel és jóllehet a vívás tanfolyam időtartamára abbahagyták a tornázást, ez csak azért történt, mert a vívás-tanulás annyira igénybe veszi erejüket és idejüket, hogy mind a kettőt egyszerre kultiválni nem lehet. Különb a jólől is megárt a sok, amíg így a lépésről lépésre való előhaladás teljesen megnyugtató és a sport-egylet jövőjének igen hathatós biztosítéka. Mitután a vívás alapos elsajátítására rövidnek mutatkozott az 6 heti kurzus — ámbár a tanítványok igyekezettükkel a mester elismerését vívták ki — a vívástanulók kérelmére gr. *Vay vívómester* itteni tartózkodását egész aug. 1-ig meghosszabbította. Így

már csak meg volna alapítva a férfiak sportja, hanemhát még mást is ígért, más programmal is lépett fel a sport-egylet és élénk kíváncsisággal várják a nők, mikor lesz már betöltve az a másik program, a nők részére kilátásba helyezett sport: a labdalajtek? Mi türelemre intjük őket és tudakozódsáikkal a választmányhoz utasítjuk, mely bizonyára tett is már lépéseket a sport-egylet ígéréteinek beváltására, mely ha kissé késik is, de semmiesetre sem állhat messze a megvalósulástól.

— **Évzáró gyűlés.** A gimnáziumi V. és VI. osztály tanulóiból alakult gyakorló kör f. évi június 15-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja a gimnázium díszteremében ünnepes évzáró gyűléset, melyre a szülőket s általában a tanuló ifjúság iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívom. Szentesen, 1890 június. 12. *Kardos Albert* a gyakorló kör vezetője.

— **Iparos tanonok munkakiállítása.** Derek iparosaink minden alkalommal bebizonyítani igyekeztek azt, hogy mennyire előtörnek a hazánkban annyira elhanyagolt ipar fejlesztésében, melyet mi magunk is nem kis mértékben háttérbe szorítottunk a külföldi iparcikkek után való esengésünkkel. Es e mellőzetést, a hazai ipar iránti közönyt minden áron igyekeznek leküzdeni, megőrtői azáltal, hogy lépésről lépésre fejlesztik tehetségüket. Fejlesztik már tanoncukban a munkakedvet, az előretérkés hajlamát és az elért eredményről minden évben beszámol a közönségnek egy munkakiállításon, melylyel mintegy felhívni akarja ezt a méltó pártolásra. Ilyen, tanonmunkakiállítás nyilt meg a f. hó 14-én délután 4 órakor a tul a kurcai iskolai épületben, mely a f. hó 16-án d. u. 4 órakor zárul be. A kiállított tárgyak megbírálására az ipartanulók bizottság megkeresésére az ipartestület az ósszes előjárásági tagokat küldte ki, egyszersmind a kiválóbb munkák megjutalmazásához saját pénztárából 10 frtot utalványozott.

— **Szaj- és körömfájás.** Pestvármegye és Szeged város területén a jószágok közi a ragályos szaj- és körömfájás betegsége kiütött. Ennélfogva Csongrád vármegye alispánja utasította Szentes város polgármesterét és a járási főosztálybírákat, hogy Pestvármegyevel szemben a mult évben alkalmazott határ elzárás iránt a sürgős intézkedések fogantositásának s ne engedjék meg, hogy a vármegye területéről Szegedre és viszont a jószágok átbeáttassanak.

— **A tiszai fűrdőtársaság** vegleges feloszlását jelenti azon hrdetmény, melyet a volt gondnok, a városi híresztelő irodába híresztelés vegett átadott s úgy szerint a szetszedett fűrdőház különféle anyagait június hó 16-án fognak a helyszínén a leg-többbet igérőnek eladtni. A Tisza hús hui-ramait ezután tehát a maga ós eredeti mi-voltában, nem pedig egy fűrdőház szükkerében élvezhetni ezután. A vízi csuvar pedig — a mint a fűrdőzöket szállító omnibuszt neveztek — omnibusz rudját a vasut felé irányíthatja, ha keresni akar valamit, vagy pedig eladhatja ő is azt, mint a fűrdőtársaság a fűrdőházat.

— **Toronyszörök ügye.** Főkapitányunk, a felügyeletes rendőr azon jelentése folytán, hogy a mult hó 21-én *Pásztor János* IV-ik tizedbeli házában 9 órakor kiütött tizzet a toronyszörök fél 10 órakor vették észre s akkor kezdtek félrevern a harangokat, a toronyszörök ellen a vizsgálót megindította. A vizsgálat során természetesen, az épp akkor szolgálatban lévő 6 tagad mindent; de ennél érdekesebb és fontosabb azon előad-suk, hogy mitután távoztunk nincsen, solt-szor megessik, hogy éjjel vagy borongós időben szabad szemmel nem tudják magukat tájékozni s biztosan megállapítani: a városban, vagy azon kívül van-e a tűz. Jövöre

bekövetkezhető olyan esetek kikerülése végett, hogy a tűzvész helyéről kell beküldeni a hívóvívő s ennek felkiabálása a toronyba, hogy kondítsák felre a harangokat, jó volna talán, ha a tanács azt a most hiányzókat és minden baj okának állított távcsővel megszerzettetné a toronyőröknek. Manapság az már csekély összegbe kerül s hogy haszna volna, azt a toronyőrök bizonyíthatják.

— **Rendőrségünk figyelme.** Bizony még mi a tekintetben, hogy útcánk a lovak hajtása korlátoztassék, hátra vagyunk más városokkal szemben, s úgy vagyunk szokva, hogy míg talánuk abban valami különösen figyelemre érdemes dolgot, ha a jó lovakkal bíró gazda, vagy a behozott poigártárs lovait megostorozva, vágatvást halad végig útcánk. Pedig az ilyen sebes hajtasok miatt már sok szerencsétlenség történt. Igaz, hogy mindazon esetekben, melyek a harósság tudomására jutottak, az illetők megérdemelt büntetéseket élvették, azonban ezzel nem lehet megelégedni, s a rendezőségnek egyik fő feladata éppen abban áll, hogy az ilyen veszélyt okozó eseményeket már eleve megakadályozza. S erre egyik jó mód volna, a városban a hajtás szabályozása. Különösen az egyik útról a másikba hajtásnál szigorúan megtiltandó volna a sebes hajtás, mert közlekedésünket, hogy ilyenkor történik a legfőbb baj. Ha nincs erre még szabályzatunk, akkor ajánljuk a rendőrségnek, hogy azt mielőbb megalkossa és felsőbb hatóságilag jóváhagyassa. Előretérőkévszünkben ez is egyik figyelemreemlő jelenség.

— **A berlin hamburg nordcapi kirándulás.** melyre a magyar királyi államtársulat városi menetjegy-irodája rendez tudvalevőleg június hó 3-án indul Budapestról és semmiképpen nem tévesztendő össze azzal a kirándulással, mely egyszerre a berlin, másrészt a budapesti sajtó cikkei folytán elmaradt. A menetjegy-iroda kirándulási mindenesetre létesít és nincs is rá semmi ok, hogy azt abba kellene hagyni a közönség, mely jól tudja, hogy a menetjegy-iroda kirándulásai kényelmői és minden igényéről teljesen gondoskodik, nagy több érdekűt tanúsít és kirándulás iránt s különösen a svéd és norvégországi utazás, mely a maga nemében páratlan és ezen a terepen Magyarországon az első, szeles köröket a legmelyebben érdekel; nem kevésbé érdeklődnek berlin iránt, ahol a turisták társaság tagjai természetesen kiválólag mint magán utazók fogtak időzni, vagy pedig a lövészünnepélyekben vesznek részt, míg a hamburgi részt iránt leginkább olyanok érdeklődnek, akik a nyár derekán a német tengerparti földöket akarják megtekinteni, s arra a rendkívül elegans, olcsó, és minden tekintetben kényelmes alkalmat tel akarják használni. A menetjegy-iroda e hármas kirándulásnak programjában tehát semminő változás nem történt, a résztvevők teljes bizalommal fordulhatnak az iránt a fővárosi és vidéki menetjegy-irodához, melyek a legnagyobb készséggel szolgálnak mindennemű felvilágosítással és programmal. Az eddigi jelentkezés után különben is alig lehet kétség abban, hogy a kirándulás sikerülni fog.

— **Budapesti látogatók kalauza.** Az utazási és túrózó érad rendez budapesti útutazóinak számát a bécsi gazdasági és érdekezeti kiállítás is megszorította. Ezeknek fontos érdekében áll Budapesten a helyes felfogás. A fővárosi előlelő esti mulatóhelyek közt lejjobbban ajánljuk a volt **Prugg-mayer-féle**, most **Herzmann Károly orfeumát** (Hajós-útcá 27. sz.), mely Herzmann Károly igazgató és tulajdonos kitűnő művezetése alatt minden más hasonló budapesti vállalatnál szemben az első helyet vívta ki magának s a continens legjobb illyen mű intézetei mellé sorakozik. Erőkes látványosságok, Európa legjelesebb művészeinek változatos mutatványai, énekes darabok, eróművi productiók, a dessura csodái stb. tartják a mindennap változó műsorokat. A kiállítások idejére mérsékelt árú belépti jegyek adatnak ki a félrandóú vendégeknek. A háztartásban mai napig nélkülözhetetlené tette magát a varrógép ilyenek beszerzésénél azonban vigyázni kell a forrásra:

a valódi, eddig semmiféle más gyártmány által utól nem ért világbirodalmi amerikai készítmény csakis a **Neidlinger féle Singer varrógép**, melynek magyarországi főraktára és műhelye Krefk kitűnő vezetése alatt áll. E gyártmányok minden kiállításra a legnagyobb ermekkel lettek kiutitva s minden versenyen messzelelő állanak. A Neidlinger-féle raktarak megtekintése és a szükségesítetek ottani beszerzése minden művelt vidéki családnak elengedhetlen kötelessége.

11. **Nincs ennél jobb országos szer** Sidzina (Galicia, u. p. Jordánór). Feleségem majd egész öt évig szenvedett gyomorbetegségben, székrekedésben, étvágy a s teljesen elveszett pedig ugyan csak szedte ezidte a Morison és Pschoter-féle labdacsokat — végre **Brandt Richard** gyógyszerész svájci labdacsoainak használatát után nyitva vissza egészséget s elvesztett étvágyát. Fogadja ezért legszebb készítményt! **Wiat's Lajos**, népköltői tanító, aláírásom valódiságát szolgáljon hivatalos iskolai pecsét. (P. H.) **Brandt Richard** gyógyszerész svájci labdacsoai a gyógyszerárakban egy dobozalt 70 kr. kaphatók, figyelni kell a rajta levő fehér keresztre vörös mezőben, s **Brandt Richard** nevére aláírására.

Nyilatkozat.

Tudomásomra jött, hogy többen, s különösen a katasztr. helyszínelő bizottság, lapomnak legközelebb megjelent számában „Miert kerül sokba a katasztr?” című újdonság első pontjában mondatokat olyképen értelmezik, mintha azzal én a katasztr. bizottság megvesztegetésére akarnék előzni. Saját cikkemnek magam lévén a legilletékesebb magyarázta, minden félreértés és balmagyarázat megakadályozása végett ezennel kijelentem, hogy sértés, vagy illyesminek kinyilatkoztatása, a legtávolabbi sem volt, még csak gondolatomban sem, annálkevésbé szándékomban s a ki ennek ilyen értelmet tulajdonít, az egyszerűen félreértette az abban mondottakat s ilyen magyarázat ellen, saját érdekemről, határozottan tiltakozom, mivel más beszédeiben gázoni jellememmel nem ösztöföld.

Szentes, 1890 Junius 13-án.

Dr. Mátyás Ferenc,
lelelős szerkesztő.

Irodalom.

Előfizetési felhívás. K a b o s E d e s z ifjabb prózairo nemzedek és kitűnő tagja előfizetési felhívást bocsátott ki egy kötet novellára, mely Szegeden szeptemberben fog megjelenni. A szellemes felhívásból álljon itt e részlet:

Van egy bájos spanyol románc: kedves kis, meztlábás kölyök szatadgál a piacon és apró terra-cotta szobrokat árul; egy fatalapaton cipeli a legkülönbözőbb szobrocskákat. Ott van raktáran Amor, Psyche, Vénus, Cupido s egyetlenegy példányban az Igazság szobra is. A kedves kis kölyök harsány hangon kintálja ragyogó portékáit. „Szerelmet vegyenelek!” — „Vénust vegyenelek!” — S az ifjak, lányok oda verődnek köréje, hallgatják a kintlót, bámúlják a terra cotta szobrocskákat és — a mi fő — veszik is sorra. A gyerekek jó vásárlja van. Hamarosan elkél egyszer készlete, csak az Igazság szobra marad még mindig eladatlan. S a gyerek járja tovább a piacot, kintálja édesen, dalolva: „Igazságot vegyenelek!” — S bizony bizony az Igazságot nem veszi meg senki...

... Mikor az Irodalom nagy piacán mindenki Amort, Vénust és Cupidót kintál, én pedig azzal a kiállással vegyülök közélük: „Vegyenelek egy kötet Igazságot” — jól érzem, hogy könnyen úgy járhatok, mint a bájos spanyol románc meztlábás gyermeke...

És mégis kintalom: „Vegyenelek egy kötet Igazságot!”

Az előfizetési pénz 1 frt, mely szerző nevére (Szeged, Szeszgyár) küldendő be.

A közmondásokról. Akik a lapok irodalmi rovatát figyelemmel szökták kísérni, azok előtt valószínűleg már többször fölöttünk a sok ismertetés, bírálat s több eféle kurtább, hosszabb közlemény mely *Siriska Andor* pécsi tanítónak munkáiról szöit. Azelőtt „A babonáról” szöit népkönyvével vonta magára a figyelmét később az „Anyósok Könyve” c. élecs munkájával tréfálta meg a szegény anyosokat. Legújabban pedig oly nagy szabású népirodalmi, illetőleg nyelvészki munkával áit elő a melyhez hasonló a hatvanas évek eleje óta nem látott napvilágot s o mely munkájával valószínűleg az akadémia nyelvészeti szakosztálya is fog foglalkozni. Ezen — valóban figyelemre és partolásra érdemes — tejedelmes munkájának címe „A magyar közmondások könyve”. Tartalma: Előszó, Tanulmány a közmondásokról. Szovényi, Balagi, Erdélyi s mások után. Bevezetés, A közmondás fogalma eredete és fejlődése, különböző elnevezései, haszna, kiterjedése, módja, módora; jelviség (symbolismus) a közmondásokban. Nyelvsajátúság, nyelvírások. A közmondás rokontársi irodalma, életrajzok. A közmondások betűrendben s legvégül — tíz: régebben élt közmondásgyűjtő után — szemelvények. Szerző már közel tíz év óta szorgalmasan gyűjtögette a közmondásokat s mikor már jó pár ezeret látott összegyűjtve, közel háromszáz magán levelet írt egyesekhez — többnyire tanító kartársaihoz — az ország minden vidékére, fölkeréven őket taradozásában való szellemi támogatásra. Később a lapok útján felszölitotta a nagy közönséget, hogy a magyar közmondások s példabeszédek összegyűjtése és beküldése által közlekedésük munkáját. A több rendben felszölitásnak meg is lett a maga fényes eredménye, erkölcsi haszna szerző műve, melyben a közmondásokról írt jeles tanulmányon kívül mintegy 10,000 magyar közmondást, példabeszédet és szóálsmódot gyűjtött össze betűrendben. Könyvének szerkezetére vonatkozólag maga a szerző így ír: „Sok közmondás réle könyvet lapoztam már végig s nem egyet tanulmányoztam is. De szerintem a közmondás-gyűjtők eddig nem tudták oly rendszerbe foglalni gyűjtéseiket, mely a közmondást kereső olvasót könnyen útba igazítsa. Az egyik pl. minden rend és összefüggés nélkül közli a közmondásokat. Ilyen Kovács Pál, Kis Vica'y Péter s még mások könyve. A másik szakaszköbös osztja, mint Dugonics, de oly különös alcímekkel, hogy ember legyen a talpán, ki egy általa ismert közmondást Dugonicsnál föl tud keresni. A harmadik betűrendes alapszó szerint halad, mint Balagi és Erdélyi. A negyedik ábécé rendben csoportosítja a közmondásokat a mondat első szava szerint, mint Pelkó.” Siriska is ezt a módot tartotta leghevesebbnek, azzal a különbséggel, hogy nem utatja az olvasót oly hiába való, hosszas s unalmas magyarázatokkal. Itt-ott fő is magyaráz ugyan, sőt némely helyen alkalomszerű anekdotákat is beleszóit munkájába de mindezzel csinján bánt el, célja lévén az oktatva mulattatás és mulattatva oktatás. Könyvének terjedelme oly bő s tartalma oly tanulságos és vonzó, hogy valóban nem sokalhatják a könyv 2 frtnyi árát mindazok, kik a komoly s tisztességes magyar irodalmi termékeket magyar hazafiakhoz méltóan pártolni és terjeszteni szökták. Sem nekünk, sem a szerzőnek nem az célunk, hogy a reklám nagy dobjával a könyvkiadónál szokásos hűhóval lépne csallássék a közönség — s kap egy minden kritikán aluli fércművet. Siriska könyve nem szorul mesterségesen gyártott reklám cikkekre, mert a „Jó borknak nem kell céger.” Minden reklámnál többet nyom a latban, hogy szerző jó fogta föl tárgyat — misze rint szerény tanítóit fizetéséből szerző keres ezer forint kiadásba verte magát, biztos hiszemben, hogy az irodalom nevében hozott anyagi áldozatát méltányolandók, fáradozását elismerendők: könyvét a t. közönség pártolni fogja. Különösen a hitszönokok, tanárok, tanítók, nép-, ifjúsági-s egyesületi (kaszinók) könyvtárok pártfogására számít. Mi is hisszük, hogy a szerző s reményében nem fog csalódni. Éppen azért csak írói kötelességet velünk teljesíteni, a midőn Si-

Rövid használat után nélkülözhetlen fogtisztítószer.

A fogak szépsége

Uj amerikai
GLYCERIN-FOG-CREME
(orvosrendőrlleg megvizsgálva)

KALODONT SARG F. A. FIA és TÁRSA
cs. kir. udv. szállító Bécsben.

Kapható minden gyógyszerárban és illatszerkereskedésben.
Darabja 35 kr.
Szentesen kapható id. Várady Lajos gyógyszerárban.

Járdatégla

gyalog- és kocsisút burkolásra
10 évi jótállás mellett is kapható
ZSOLDOS FERENCZ téglagyárában.

SCHLICK-féle Vasöntöde és gépgyár
reszvény-társaság Budapestén.

Gyár és irodák: VI., külső váci-út 1696/99. sz.
Városi iroda és raktár: VI., Podmeniczky-úton 14. sz.

ajánlja a cséplési időnyire künő szerkezetű
gőzcséplő-készületeit, locomobiljait,
és vaskereftű gőzcséplő-gépeit.

továbbá
járgánycséplő-készületeit.
gabonatisztító rostait
(Baker- és Vidats-rend-zer) és konkólozóját.

Készletben vannak:
Eredeti kéveköto- és marokrakó arató-gépek, eredeti amerikai filkaszáló-gépek, szénagyújtók, stb.
SCHLICK-féle szab. 2 és 3-vasú ekék,
szab. Schlick-féle melytő-ekék, melytő-ekék onvezetekkel, ered. Schlick- és Vidats-féle egyvasú-ekék, talajmivelő eszközök, boronák és rogtorók.
Szab. Schlick-féle, Haladás' surbavető gépek
szőrvető-gépek. — Takarmány készítő-gépek, daráló, morzsolók, orómalmek és olajmalom-berendezések.
Legelőcsőbb árak. Előnyös üzleti feltételek.
Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

1249,1410 890. a. ü.

Hirdetmény.
Az 1890. 1891. és 1892. évre szóló házadó kivetési lajstrom, valamint az 1890. évi IV. osztályu kereseti adó kivetési lajstrom alólirt hivatalnál június hó 15—22-ig 8 napon át közszemlére lesz kitéve.

Felhivataknak mindazok, kik háztulajdonosok, továbbá, kik állandó fizetéssel, nyug- vagy kegydíjjal bírnak, hogy ezen kivetési lajstromokat jelzett időben tekiintsek meg és netáni felszözlalásaikat:
a) azon adózók, kik az ezuttal kivetett adóennemmel már a mult évben is megróva voltak, a lajstrom kitételeinek napjától;
b) azon adózók pedig, kik az ezuttal kivetett adóennemmel először rovatlak meg, az adótarozásaiknak az adókönyvecskébe történt bejegyzést követő 15 nap alatt — a házadó kivetés ellen a városi adóhivatalnál, a IV. oszt. ker. adó ellen a szegedi pénzügyigazgatóság-nál — benyújthatják.

Városi adóhivatal.
Szentes, 1890. június 13.
TÓTH KÁLMÁN, adóügyi tanácsnok.

Géptulajdonosok szíves figyelmébe

ajánlom, hogy nálam acéldobsinek, dobsincsavarok, gőzfesz-mérő (monometer) feszmérőcsapok, valódi angol gépszijak, varrószijak, szijcsavarok es ehhez való kulcsok, szijszegecs, (úitszeg) veresréz és cinból, lyukasztók, gumilemez, csövek és karikák, valódi amerikai asbest, olajozó- és vízmutató üvegek, kendertömlők, csőkefék és gépolaj, mint szintén egyéb, a gépek felszereléséhez szükséges tárgyak

nagy választékban, gyári áron kaphatók.

Ugyszintén megrendelésre
bármily gépek és géprészeket
gyorsan és pontosan szállítok

Szentes, 1890. június hó.

Tisztelettel
GUNSZT LIPÓT,
vaskereskedő.

Gyógyszerész gyakoronkui

egy 6—8 gymnasiumot végzett ifjú kedvező föltételek mellett fölvetetik egy kies fekvésű bányavárosban, hol a német nyelvet elsajátíthatják. 3—1
Helyet a kiadóhivatal tudatja.

Máriazelli gyomor cseppek
legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Utoléhtelen hatáson az érvénytelenül, gyomor gyengeség, bizsiz lehellet, savanyu felbőgés, szél rekedés, (kolikák) gyomor hurut, gyomor duccs, gyomor humok és dára, kegyetlen, túszagos elnyalkasodás, sárgaság, undor és hányinger esetében, megszűnteti a fölújást ha az a gyomor elromlásától származó gyomor gőrsöt, kemény széklet, seckrakodás, az étel a hullal turterelő gyomort kénytelen elhárul a bélvezeték, a gyogyit lép, vess, máj és aranyeres bántalmakat. — Egy üveg ára, ház-nálai utastással együl 40 Kr., feltűs üveg 70 Kr. Központi szentesi telephely: Brády Károly gyógyszerár Krensier (Morva ország).

Óds! A valódi Máriazelli gyomor cseppek sok fölté- képen utanoztatnak s hamisítatnak, ezért valódiak gyanani: csak azok fogadtassanak el, melyek üvege, egy város, s a fenti védjeggyel ellátott papírra van csomagolva, s melyek mellékelt használati utastásban az is fel van tüntetve, hogy az Krensierben, Guzek H. konvencionálában nyomatottak. A Keményszékés és székcsodás ellen, evők orra legelső bántalmá- nak bizonyított labdacscok is, sok- tala képen hamisítatnak, tehát: ezok vetőlehetel is vevőket kell a fenti védjegyre s Brády Károly Krensier gyógszerész nevű a a trászár, melyek minden eredeti dobozban lathatók. Egy doboz ára 3 Kr., egy tokeres 6 dobozost 1 fr. A doboz töltéses beküldése után, 1 tokeres 1 fr. 20 Kr., 2 tokeres 2 fr. 20 Kr., 3 tokeres 3 fr. 20 Kr. ért, csomagolás és postaiar mentesen kitérle meg.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacscok nem tilkos szerék, a gyógyható anyagaitoknak összekötés minden használati utastásban fel van tüntetve.

A máriazelli gyomoreszpek és Máriazelli labdacscok kaphatók Szentesen: Podhradszky Ferencz úr a „Mögvaltó“-hoz Várady Lajos úr a „Hatal“-hoz és or. Várady Lajos úr az „Angyal“-hoz címzett gyógyszerárban; Kunszentmártonban: Szilárdy Károly úr gyógyszerár-ában; Orosházán: Poldery Lajos úr gyógyszerárban.

A legkedveltebb és legelterjedtebb fővárosi napilap.

BUDAPESTI HIRLAP

3-1

Szerkesztők és lap tulajdonosok: CSUKÁSSI JÓZSEF és RAKOSI JENŐ.

Előfizetési árak: Egy hónapra 1 ft 20 kr. Egy negyedévre 3 ft 50 kr. Félévre 7 ft.

Még június hó folyamán

megjelenik a „Budapesti Hírlap”-ban STANLEY KÖNYVE a legújabb afrikai utazásáról:

A LEGSÖTÉTEBB AFRIKÁBAN

melyet az egész művelt magyar közönség nagy érdeklődéssel vár. Az érdekes mű az összes jogosított könyvkiadókkal (köztük a magyar jogosított könyvkiadás is) egyidejűleg fog megindulni.

A július elsejével belépő új előfizetők STANLEY KÖNYVÉNEK addig megjelent részét INGYEN kapják meg.

A „Budapesti Hírlap” az egész furdó-úvad alatt előfizetőinek kívánságára a lapot bárhová utánuk küldi meg akkor is, ha a nyáron át többször változtatnak tartózkodási helyet.

Az előfizetési összeg legcélszerűbben postautalványon küldhető következő címen:

„Budapesti Hírlap” kiadóhivatala Budapesten, Kalap-utca 16.

Legjobb asztali- és üdítő-ital.

Hazánk legkedveltebb

savanyuvize

A MOHAI

ÁGNES

FORRÁS

vegyelmezve dr. LENGYEL BÉLA egyetemi tanár ur által.

Ő fensége József főherceg asztalán rendes itallal szolgál.

Ajánlja a bel- és külföld számos orvosi tekintélyei által főleg a lelegzési-, emésztési-szervek hurutos bántalmainál, hatásonosan gyógyítja a Rhachitist-, görvély-, vese- és köszvénybajokat, ép úgy használható a tagok csúszos bajainál, gyermekeknél meggátolja a túlságos gyomor-savany képződést s fokozza az idegrendszer tevékenységét. Gazdag szénasz tartalma folytán ezen üdítő savanyviza legkellencebb ízűt bír s borral használva igen nagy keletnek örvend.

Mindazon tisztelt gyógyszerészeknek, kik ezen ásványvizet akár borral, gyógyezélokra, vagy tisztán mint asztalvizet előszeretettel használják, kérjük az rövidítve

ÁGNES-

forrás néven kiszolgáltatni.

A nagyérdemű közönségnek ásványvizinket szives jóindulatában ajánlja, maradtunk teljes tisztelettel

az ÁGNES forrás kutatásához Mohára.

Friss állásban az ország minden gyógyszerüzében, fűszerkereskedésében és vendéglétszében kapható. — Országos főraktár:

ÉDESKUTY L.

es. és kir. és szeb kir. udvari ásványviz-szállítóház Budapest, Erzsébet-tér 8. szám.

Borral használva kiterjedt kedvességnek örvend

Bérbeadandó.

és azonnal átvehető a „Szentesi Takarékpénztár” piactéri házában egy négy szobás lakás.

konyha, padlás és pince tartozékaival. továbbá egy útcái nagy pince. A feltételekről értesítést ad

3-2

az igazgatóság.

Öltözők-szövetek

Pervien s doszkinga a magas papságrészére, szabályzat szerinti szövetek a cs. és kir. hivatali egyenruhák, veteránusok, tüzetők, tornaegyletek és inas egyenruhák részére.

Billiárd és játékszál szövetek, Lóden, vízhatlan vadászkabátokhoz, mosószövetek, utazó plédok 4 firtól 12 firtig stb. Mindez sokkal jutányosabban, mint bárhol és csak a legjobb, kitünő minőségben.

Stykarovszky János Brünben.

Ausztria-Magyarország legnagyobb posztóraktára. Minták bérmentve. A t. szabómester urak részére a legkedvezőbb választékú mintakönyvek, 10 firtól följött utánvétel megrendelések portmentesek, 200,000 firtól állandó raktárak és világtoralmi üzletmelletten önkényi érthető, hogy sok maradék halmozódik föl és minthogy ezekből lehetetlen mintát küldönni, ily nem tetsző maradék rendelvényeket visszaveszem, becsérelöm, vagy a pénzt küldöm vissza. A szü. hosszúság és ár megnevezése az ily maradékok megrendelésénél feltétlenül szükséges.

Levelezés német, magyar, cseh, lengyel, olasz és francia nyelven. 20-15

Stern Salamon mindenszenti révberlőnek,

a folyó év végén jó karban lévő 3 kompjaa s ahhoz való drótkötele eladó.

Földbérlet.

HORVÁTH FERENCZNEK felső réti és kis-tökei földjei — jelenleg Hódi János által bérlettek — haszonbérbe kiadók, értekezhetni Horváth János megyei alszámvevő úrral Szentesen.

!!! A ki nem tudja, !!!

hogy a sok hirdetett gyógyszer közül melyik felel meg leginkább betegségeknek, az kérje azonnal levelező-lapon Richter kiadóintézetétől Lipszében, a képpel ellátott „A Betegbarát” című könyveskét. A hozzá nyomtatott háziutak követése által, nem csak ezren-egzen elkerülték a haszontalan pénzkiadást, hanem még a végyna-vagyott gyógyulást is hamar megtalálták. A könyv ingyen küldetik meg.

Minden könyvkereskedésben

megrendelhető a pályadíjat nyert és 20 kiadást ért műve dr. Müller egészségügyi tanácsosnak:

a meglazult ideg- és férfierőről.

Portmentesen, borítékba zárva 60 kr értékű postabélyeg vetele után szét 48-19 küldi:

Bendit Eduárd, Braunschweigan.